

Statens Haverikommission
Box 12538
102 29 Stockholm

Tillbud till kollision, Hillared-Limmared, 2008-06-09.

Transportstyrelsen har från Statens Haverikommission (SHK) mottagit rapport RJ 2009:05, Tillbud till kollision mellan tågen 7343 och 9450 på sträckan Hillared-Limmared, O län, den 9 juni 2008.

I nämnda rapport rekommenderas Transportstyrelsen att verka för att:

- Banverket ser över hur stort övervakningsområde en fjärrtågklarare bör ha för att ur trafiksäkerhetssynpunkt kunna ha kontroll över området även vid störningar (*RJ 2009:05 R1*),
- Banverket ser över vilka system som en tågklarare har tillgängliga och som påverkar tågklararens möjlighet att fatta beslut av betydelse för trafiksäkerheten (*RJ 2009:05 R2*),
- Banverket skapar åtgärder för att stimulera uppmärksamhetsförmågan vid övervakningsarbete (*RJ 2009:05 R3*),
- Banverket skapar ett system för uppföljning där brister och svagheter hos tågklarare bättre kan uppmärksammas, t.ex. genom att kunna simulera och träna olika scenarion (*RJ 2009:05 R4*),
- uppdatera BV-FS 2000:4 så att både den fysiska och psykiska förmågan bedöms innan återinträde i säkerhetstjänst sker (*RJ 2009:05 R5*),
- verksamhetsutövarna ser över och förbättrar tillämpningar och bestämmelser för att uppfylla kraven i BV-FS 2000:4 samt att egna regler och rutiner följs (*RJ 2009:05 R6*),

- se över regler för passage av signal som inte visar "kör" i syfte att införa säkrare barriärer (RJ 2009:05 R7).

Transportstyrelsens åtgärder med anledning av Statens Haverikommissionens rekommendationer i rapport RJ 2009:05

Transportstyrelsen har tillskrivit Banverket, med anledning av rekommendationerna R1-R4. Banverket återkom med svar på åtgärder och delar av Banverkets svar redovisas i Transportstyrelsens svar på nämnda rekommendationer.

Rekommendation RJ 2009:05 R1

Transportstyrelsens gör bedömningen utifrån Banverkets svar att de planerar att ta fram ett beslutsstöd i det operativa läget för trafikledare och operativa chefer. Beslutsstödet ska införas för användning vid olika slag av störningar i tågtrafiken. Syftet är att det lättare ska gå att upptäcka momentan reorganisering och därav kunna ta beslut om uppbackning av en tågklarerare med en för situationen stor arbetsbörda. Banverket jobbar även med att öppna upp klimatet på driftledningscentralerna så att det ska ses som naturligt att uttrycka behov av hjälp vid hög arbetsbelastning.

Transportstyrelsen väljer att följa det fortsatta åtgärdsarbetet, av tågklarerarens övervakningsområde vid störningar, genom att ta med ärendet i agendan vid de så kallade Företagsmöten som genomförs med Banverket (blivande Trafikverket).

Rekommendation RJ 2009:05 R2

Banverket meddelar att de planerar att genomföra en uppföljning och analys av den operativa miljön där tågklareraren verkar, både ur säkerhets- och arbetsmiljöperspektiv. Vidare meddelas att en test med checklista ska införas och utvärderas. Checklistan är vad Transportstyrelsen bedömer ett försök att införa ett stöd för tågklareraren angående t.ex. kontroller som ska göras innan ett medgivande av stoppsignalpassage kan lämnas. Checklistan är utöver den blankett som Järnvägsstyrelsens trafikföreskrifter (JTF) föreskriver.

Transportstyrelsen väljer att följa åtgärdsarbetet, dels med den operativa miljön och dels testerna och utvärderingen av checklistan, genom att ta med ärendena på agendan vid de så kallade Företagsmöten som genomförs med Banverket (blivande Trafikverket).

Rekommendation RJ 2009:05 R3

Banverket meddelar att med utgångspunkt från resultatet av det av Banverket delfinansierade forskningsprojektet vid Uppsala universitet, "Framtida

tågtrafikstyrning”, har ett nytt planerings- och styrningsverktyg för tågklarare utvecklats och provats. En prototypanläggning finns för närvarande vid driftledningscentralen i Norrköping och ytterligare en prototypanläggning planeras att under år 2010 införas vid driftledningscentralen i Boden. Resultat och erfarenheterna från dessa kommer att vara viktiga indata i arbetet med ett nytt så kallat nationellt tågledningssystem och förväntas ge idéer för förbättringsåtgärder i befintlig teknik och miljö.

Utifrån information Transportstyrelsen tagit del av på projektets webbsida¹, har vi uppfattningen att det pågående arbetet inom området kommer att förändra för trafikledningen från att dagens manöversystem fokuserar på att manövrera infrastrukturen till att systemet ”*Framtida tågtrafikstyrning*” ger stöd för att fatta komplicerade beslut vid störningar. Transportstyrelsen är fullt medveten om att detta är ett pågående forskningsarbete, men med anledning av att prototypanläggningar införs väljer Transportstyrelsen att inte vidta några åtgärder.

Rekommendation RJ 2009:05 R4

Banverket meddelar att de under kommande år planerar att både ut- och nyttovärdera resultaten och erfarenheterna från användningen av de simuleringsanläggningar för tågklarare som finns och är i bruk vid de båda driftledningscentralerna i Malmö och i Stockholm.

Transportstyrelsen anser med anledning av ovanstående att rekommendationen är uppfylld.

Rekommendation RJ 2009:05 R5

Transportstyrelsen arbetar med att ta fram nya hälsoföreskrifter. De nya hälsoföreskrifterna kommer liksom 9 § BV-FS 2000:4, att innehålla regler om att både fysisk och psykisk förmåga ska bedömas innan återinträde i säkerhetstjänst efter inblandning i olycka eller tillbud till olycka. I arbetet med de nya hälsoföreskrifterna inriktar Transportstyrelsen bland annat sina krafter på att reglerna ska bli tydligare i detta avseende.

De nya hälsoföreskrifterna bygger bland annat på vad som presenteras i det så kallade ”*Lokförardirektivet*” (2007/59/EG) och därifrån kommande svensk lagstiftning, samt bestämmelserna i teknisk specifikation för driftkompatibilitet (TSD) för delsystemet ”*Drift och trafikledning*” (2006/920/EG).

Transportstyrelsen gör bedömningen att de nya hälsoföreskrifterna bedöms kunna träda i kraft i slutet av 2010.

¹ Uppsala universitet, Future Train Traffic Control-FTTS: <http://www.it.uu.se/research/project/fts> (2009-12-16)

Rekommendation RJ 2009:05 R6

SHK har till Transportstyrelsen lämnat en likadan rekommendation i rapport "Tillbud till kollision, Umeå – Brännland, 2008-06-17" (RJ 2009:07 R3).

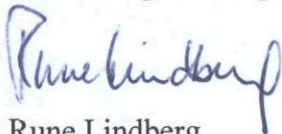
Transportstyrelsen ämnar utifrån bägge rapporterna lämna besked på rekommendationen i samband med svaret på rapport RJ 2009:07.

Rekommendation RJ 2009:05 R7

Transportstyrelsens förvaltningsgrupp för Järnvägsstyrelsens trafikföreskrifter (JTF) beaktar rekommendationen och har tagit med den som underlag för bedömning vid framtida revidering av regelverket.

Transportstyrelsen väljer även att följa Banverkets test och utvärdering av en checklista för tågklarare (se svar RJ 2009:05 R2).

Med vänlig hälsning

Rune Lindberg
Järnvägsdirektör, Transportstyrelsen